

Instanța de fond: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău
Judecător: D. Dulghieru
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N. Budăi, N. Craiu, M. Guzun

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

11 septembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul	Iulia Sîrcu
Judecătorii:	Valentina Clevadî, Tamara Chuișca-Doneva, Galina Stratulat și Vera Macinskaia,

examinînd recursul declarat de Firma Științifică de Producere „Inform Business-C”
Societate cu Răspundere Limitată,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Firmei Științifice de Producere
„Inform Business-C” Societate cu Răspundere Limitată, împotriva Tatiane Mititiuc cu
privire la încasarea prejudiciului material și cererea reconvențională a Tatiane Mititiuc
împotriva Firmei Științifice de Producere „Inform Business-C” Societate cu Răspundere
Limitată, cu privire la încasarea salariului restant și a penalităților de întârziere,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 noiembrie 2012 prin care apelul
declarat de Firma Științifică de Producere „Inform Business-C” Societate cu
Răspundere Limitată a fost respins și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun.
Chișinău din 30 martie 2012,

A C O N S T A T A T:

La 25 octombrie 2010 FȘP „Inform Business-C” SRL a depus cerere de chemare
în judecată împotriva Tatiane Mititiuc cu privire la încasarea prejudiciului material.

În motivarea acțiunii, reclamantul FȘP „Inform Business-C” SRL a invocat că, la
07 iunie 2007 între el și Tatiana Mititiuc a fost încheiat Contractul individual de muncă
nr. 20706, prin care Tatiana Mititiuc a fost angajată în funcție de specialist în domeniul
vămuirii. Indică reclamantul că, concomitent a fost încheiat și Contractul de răspundere
individuală materială deplină nr. 20706/1 din 07 iunie 2007.

Mai indică reclamantul că, la 23 iunie 2010, în rezultatul unui control selectiv s-au constatat erori în încasarea costurilor pentru declarațiile vamale întocmite de către specialistul în domeniul vămuirii Tatiana Mititiuc.

Afirmă reclamantul că, prin Ordinul nr. 1AS/10 din 23 iunie 2010 a solicitat prezentarea de către aceasta a listei declarațiilor vamale pe ultimii 3 ani și organizarea până la 24 iunie 2010 a unei comisii pentru ancheta de serviciu.

Susține reclamantul că, la 25 iunie 2010 Comisia pentru ancheta de serviciu a constatat faptul refuzului Tatiane Mititiuc de a prezenta rapoartele pentru lucrul efectuat în ultimii trei ani de activitate, fapt confirmat prin procesul-verbal nr. 1 din aceeași dată.

Potrivit datelor enunțate în procesul-verbal respectiv, pârâta și-a încălcat obligațiile contractuale, diminuând prețurile pentru serviciile de vămuire și redirectionând clienții firmei la un alt broker vamal.

Declară reclamantul că, dreptul de a modifica prețurile pentru serviciile de vămuire prestate de FȘP „Inform Business-C” SRL aparține în exclusivitate directorului firmei, Melnic Alexandru.

Relatează reclamantul că, Mititiuc Tatiana prin acțiunile sale culpabile și intenționate a pricinuit firmei un prejudiciu material în valoare de 49 890 lei.

Afirmă reclamantul că, la 05 august 2010 și 12 august 2010 a expediat în adresa Tatiane Mititiuc 2 scrisori recomandate cu propunerea de a restitui benevol paguba materială pricinuită, însă nu a primit nici un răspuns.

Solicită reclamantul FȘP „Inform Business-C” SRL, încasarea prejudiciului material în sumă de 49 890 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

La 05 ianuarie 2011, Mititiuc Tatiana a înaintat o cerere reconvențională împotriva FȘP „Inform Business-C” SRL cu privire la încasarea salariului restant și a penalităților de întârziere în sumă de 40 962 lei.

În motivarea cererii reconvenționale Tatiana Mititiuc a indicat că, toate serviciile acordate de către Companie au fost discutate de către Directorul Companiei, cu ulterioarele indicații verbale date angajaților.

Susține Tatiana Mititiuc că toate prețurile pentru serviciile acordate de FȘP „Inform Business-C” SRL prin intermediul său au fost coordonate cu conducătorul aceste organizații.

Indică Tatiana Mititiuc că, conform anexei nr. 1 la Contractul individual de muncă nr. 20706 din 07 iunie 2007, pct. 2.4, salariul lunar urma a fi plătit angajatului având în vedere prima de 15 % din costul volumului real al serviciilor îndeplinite. Mai indică reclamanta că, prima se calcula doar după primirea de la salariat și acceptarea de către angajator a raportului de lucrări îndeplinite pentru luna precedentă.

Relatează Tatiana Mititiuc că, angajatorul a verificat lunar activitatea sa și niciodată nu a avut pretenții față de serviciile acordate, achitându-i prima stabilită.

Mai susține reclamanta că, în motivarea acțiunii sale FȘP „Inform Business-C” SRL a anexat un șir de contracte cu anexe prin care au fost stabilite costurile serviciilor acordate. Prin urmare, Tatiana Mititiuc afirmă, că în cazul în care FȘP „Inform Business-C” SRL consideră că beneficiarii serviciilor prestate nu s-au achitat în cuantumul stabilit de contractele semnate, el are dreptul să se adreseze către acești agenți economici cu solicitarea de a achita datoria creată.

Invocă Tatiana Mititiuc că, funcția de „specialist în domeniul vămuirii” nu este inclusă în Nomenclatorul funcțiilor deținute și lucrărilor executate de către salariații cu care angajatorul poate încheia contracte scrise cu privire la răspunderea individuală deplină pentru neasigurarea integrității valorilor transmise, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 449 din 29 aprilie 2004.

Cu referire la pct. 17 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 03 octombrie 2005, indică faptul că includerea funcției în Nomenclatorul dat este o condiție obligatorie de aplicare a contractului de răspundere materială deplină a angajatului. În toate celelalte cazuri un asemenea contract este inaplicabil.

Cu referire la pct. 3 al anexei nr. 1 al Contractului individual de muncă nr. 20706 din 07 iunie 2007, indică faptul că angajatorul s-a obligat să achite Tatiane Mititiuc un bonus anual în valoare de 20 % de la salariul calculat total pe an. Respectiv, în perioada 07 iunie 2007 – 08 iunie 2008 salariul mediu al reclamantei constituia 2500 lei lunar, prin urmare bonusul contractual constituie 6000 lei. În perioada 08 iunie 2008-09 iunie 2009, având salariul de 4500 lei – bonusul ce urma a fi achitat constituia 10800 lei, iar pentru perioada 09 iunie 2009-10 iunie 2010 salariul mediu a fost de 3000 lei, respectiv bonusul constituie 7200 lei. În total suma datorată constituie 24000 lei.

Cu referire la art. 330 alin.(2) Codul Muncii, indică faptul că pentru fiecare zi de întârziere a achitării în termen a salariului, angajatorul este obligat să achite penalitatea în sumă de 0,1 % din suma reținută. Respectiv, indică Tatiana Mititiuc că suma penalității datorate de către angajator constituie 5040 lei.

Cu referire la răspunsul Inspecției Muncii nr. col – 1163/10 din 17 iulie 2010, indică faptul că Inspecția a constatat încălcarea prevederilor Hotărârii Guvernului RM nr. 152 din 14 iulie 2010 și nu a aplicat față de salariatul Mititiuc Tatiana coeficientul de multiplicare, care conform actului normativ constituie cel puțin 100 lei lunar. Prin urmare, datoria angajatorului pentru neachitarea suplimentelor la salariu pentru toată perioada de activitate constituie 3600 lei.

Solicită Tatiana Mititiuc respingerea ca neîntemeiată a cererii depuse de FȘP „Inform Business-C” SRL împotriva sa; admiterea cererii reconvenționale cu privire la încasarea salariului restant; încasarea din contul FȘP „Inform Business-C” SRL a salariului restant și a penalităților în sumă de 40 962 lei. Iar ca măsură de asigurare mai solicită reclamanta, aplicarea sechestrului pe mijloacele financiare ale FȘP „Inform Business-C” SRL în limitele valorii acțiunii.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 30 martie 2012 cererea depusă de FȘP „Inform Business-C” SRL împotriva Tatiane Mititiuc cu privire la încasarea prejudiciului material a fost respinsă ca neîntemeiată. Acțiunea reconvențională intentată de Tatiana Mititiuc împotriva FȘP „Inform Business-C” SRL cu privire la încasarea salariului restant și penalităților de întârziere a fost admisă parțial. S-a dispus încasarea din contul FȘP „Inform Business-C” SRL, cu sediul în mun. Chișinău, str. Tighina 12, cod fiscal 1003600034524 în beneficiul lui Mititiuc Tatiana salariul restant în sumă de 24000 lei și suma de 13362 lei cu titlu de plată suplimentară pentru neachitarea în termen a salariului, în total 37362 lei. În rest pretențiile au fost respinse. S-a mai dispus încasarea de la FȘP „Inform Business-C” SRL în folosul statului taxa de stat în sumă de 1120lei 86 bani.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 noiembrie 2012 apelul declarat de FȘP „Inform Business-C” SRL a fost respins și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 30 martie 2012.

În dezacord cu soluția respectivă, la 20 februarie 2013 FȘP „Inform Business-C” SRL a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea integrală a deciziei recurate cu pronunțarea unei noi hotărâri de restituire a pricinii la rejudecare.

În motivarea cererii recurentul FȘP „Inform Business-C” SRL, a indicat că instanța de judecată nu a luat în considerație că la dosar nu sunt careva probe care ar confirma faptul coordonării de către Tatiana Mititiuc a prețurilor serviciilor cu directorul companiei.

Mai indică recurentul că, instanța de apel nu a elucidat pe deplin toate circumstanțele importante ale cauzei. Astfel, comisia de anchetă a constatat nerespectarea brutală a Contractului individual de muncă de către Tatiana Mititiuc, iar aceasta în instanța de judecată nu le-a contestat și nici nu le-a negat, respectiv recurentul consideră că pârâta tacit și-a recunoscut vina.

Afirmă recurentul că, ordinul prin care să fi acordat bonusuri pârâtei nu au fost consemnate și nici nu au fost create, iar faptul că pârâta ar fi avut careva pretenții legate de acest fapt nu au fost probate în instanța de judecată.

Cu referire la art. 203 Codul Muncii, indică recurentul că numai angajatorul poate aplica stimulări pentru succese în muncă, respectiv salariatul nu poate pretinde stimulări dacă angajatorul nu vede succesele în muncă ale angajatului.

Afirmă recurentul că, instanța de apel a interpretat extins prevederile art. 342 Codul Muncii, și nu a ținut cont de faptul că Mititiuc Tatiana a refuzat de a conlucra cu Comisia de anchetă.

Susține recurentul că, Tatiana Mititiuc în cererea reconvențională solicită o recompensă exagerată în baza anexei nr.1 la Contractul individual de muncă nr. 20706 din 07 iunie 2007, care nici nu a fost anexată la dosar. Totodată recurentul consideră că

instanța neîntemeiat a decis încasarea unei sume de 37 362 lei, deoarece la materialele pricinii nu sunt dovezi în acest sens.

Invocă recurentul că instanța de apel în mod neîntemeiat a apreciat faptul că, dacă salariatei i-a fost achitată lunar prima atunci angajatorul a fost de acord cu modificările prețurilor de prestare a serviciilor. Susține că fapta culpabilă săvârșită de salariat, a fost descoperită ulterior de angajator.

Relevă recurentul că instanța de apel nu a elucidat pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea justă a pricinii.

Din materialele cauzei se atestă faptul că copia motivată a deciziei recurate a fost recepționată de către recurent la data de 23 decembrie 2012, prin urmare Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul a fost declarat în termen, la 20 februarie 2013.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și remiterea pricinii pentru rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

În favoarea concluziei enunțate, se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de Procedură Civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

La studierea materialelor cauzei s-a constatat cu certitudine faptul că, în baza Procesului – verbal din 06 iulie 2010 de către Directorul FȘP „Inform Business-C” SRL a fost emis Ordinul de concediere nr. 2- Co din 07 iulie 2010 în privința salariatei Tatiana Mititiuc în temeiul art. 86 alin. h) Codul Muncii. Conform pct. 3 al Ordinului menționat, angajatorul dispune compensarea din contul salariatei a prejudiciului material cauzat angajatorului în mărime de 49 890 lei, ca urmare a neîndeplinirii corespunzătoare a obligațiilor de serviciu.

S-a constatat că, prin Ordinul nr. 35/1-P din 01 septembrie 2006 FȘP „Inform Business-C” SRL a angajat-o pe Tatiana Mititiuc în calitate de specialist în domeniul vămuirii, începând cu data de 01 septembrie 2006. (f. d. 9)

Conform Ordinului nr. TR-2 din 07 iunie 2007, Tatiana Mititiuc a fost transferată într-un nou regim de salarizare.(f. d. 10)

Conform Ordinului nr. PR-1 din 28 decembrie 2007, au fost aprobate contractul tip pentru serviciile de vămuire a mărfurilor și tarifele pentru serviciile de vămuire a mărfurilor. În acest ordin este prevăzut că modificarea prețurilor de prestare a serviciilor se face numai cu acordul și semnătura directorului, iar paguba pricinuită prin neîndeplinirea ordinului respectiv, va fi restituită în baza contractului individual de răspundere materială deplină.(f. d. 11)

Prin Ordinul 1AS/10 din 23 iunie 2010 s-a menționat că în urma unui control selectiv s-au depistat erori în declarațiile vamale întocmite de către Tatiana Mititiuc, și s-a dispus organizarea unei anchete de serviciu.

În Procesul-verbal nr. 1 al Comisiei pentru ancheta de serviciu din 25 iunie 2010, Comisia a constatat faptul refuzului Tatiane Mititiuc de a prezenta rapoartele pentru lucrul efectuat în ultimii 3 ani. Iar prin Procesul-verbal nr. 3 din 05 iulie 2010 al aceleași comisii s-a constatat diminuarea intenționată a prețurilor la serviciile de vămuire a mărfurilor, astfel, în anul 2010 Mititiuc Tatiana cauzând angajatorului FȘP „Inform Business-C” SRL un prejudiciu material în mărime totală de 49 890 lei.

La 05 ianuarie 2011 Mititiuc Tatiana a depus o cerere reconvențională prin care a menționat că toate prețurile pentru serviciile acordate au fost coordonate cu directorul întreprinderii. Totodată, cu referire la Anexa nr. 1 la Contractul individual de muncă nr. 20706 din 07 iunie 2007, solicită achitarea bonusului anual de 20 % din salariul calculat total pe an și penalitățile de întârziere.

Reieșind din circumstanțele cercetate și realizând o amplă investigație a materialului probatoriu, instanța de recurs conchide că concluziile instanțelor judecătorești pe marginea cauzei examinate poartă un caracter prematur.

Colegiul i-a act de faptul că la dosar nu au fost anexate careva probe care ar demonstra că directorul companiei a coordonat modificarea prețurilor pentru serviciile prestate. Prin urmare, nu este clară concluzia instanței de apel și cum s-a stabilit legătura dintre faptul acordării salariației a primei de 15 % la salariu și faptul coordonării prețurilor de către angajator. Or, din Ordinul nr. PR-1 din 28 decembrie 2007, rezultă că modificarea prețurilor de prestare a serviciilor se face numai cu acordul și semnătura directorului, însă la caz nu au fost prezentate careva acte ce ar confirma acest fapt.

De asemenea, instanța de apel a conchis în baza pct. 3 al anexei nr. 1 la Contractul individual de muncă nr. 20706 din 07 iunie 2007 că angajatorul urma să achite bonusul de 20 % la salariu pentru perioada 07 iunie 2007 – 10 iunie 2010 în sumă totală de 24 000 lei. Însă, instanța de recurs după cercetarea minuțioasă a materialului probator, constată că anexa menționată nu este prezentă la dosar, și respectiv nu poate aprecia corectitudinea concluziei respective.

Or, în conformitate cu art. 130 Cod de Procedură civilă, nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.

Reieșind din faptul că, ipotetic, Anexa nr. 1 la Contractul individual de muncă este pertinentă și în baza ei au fost întocmite anumite concluzii, și anume de a încasa de la reclamant suma de 24 000 lei, rezultă că această probă ar trebui anexată la dosar și cercetată în cadrul ședințelor de judecată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție în urma verificării tuturor materialelor cauzei, consideră necesar de a reitera și prevederile legislației muncii aferente cazului examinat.

Conform art. 342 Codul Muncii al RM, până la emiterea ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii) privind repararea prejudiciului material de către salariatul în cauză, angajatorul este obligat să efectueze o anchetă de serviciu pentru stabilirea mărimii prejudiciului material pricinuit și a cauzelor apariției lui. Pentru efectuarea anchetei de serviciu, angajatorul este în drept să creeze, prin ordin (dispoziție, decizie, hotărâre), o comisie cu participarea specialiștilor în materie. Pentru stabilirea cauzei apariției prejudiciului material este obligatorie solicitarea unei explicații în scris de la salariat. Refuzul de a o prezenta se consemnează într-un proces-verbal semnat de câte un reprezentant al angajatorului și, respectiv, al salariaților. Salariatul are dreptul să ia cunoștință de toate materialele acumulate în procesul anchetei de serviciu.

Reieșind din această prevedere, salariatul este în drept să i-a cunoștință cu materialele acumulate în cadrul anchetei de serviciu, însă aceasta se poate desfășura și în absența acestuia, or, din materialele cauzei rezultă că Mititiuc Tatiana a refuzat de a colabora cu membrii comisiei. Deci, nu este clară poziția instanței de apel, vizavi de prezența salariatului la desfășurarea anchetei de serviciu.

Astfel, instanța de recurs ajunge la concluzia că instanțele judecătorești s-au pronunțat prematur pe marginea pricinii respective, deoarece nu au fost constatate și elucidate toate circumstanțele relevante în sensul soluției date, ceea ce denotă faptul că recursul este întemeiat și urmează a fi admis cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

Totodată, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează prevederile art. 241 CPC, care statuează expres că, pe lângă circumstanțele pricinii constatate de către instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la circumstanțe și legile de care s-a călăuzit, în motivarea hotărârii se indică și argumentele invocate de instanță la respingerea probelor administrate.

Potrivit prevederilor art. 432 C.P.C., săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, eroarea judiciară a instanței de apel nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul de a casa integral decizia instanței de apel cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de Firma Științifică de Producere „Inform Business-C” Societate cu Răspundere Limitată.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 01 noiembrie 2012 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Firmei Științifice de Producere „Inform Business-C” Societate cu Răspundere Limitată, împotriva Tatiane Mititiuc cu privire la încasarea prejudiciului material și cererea reconvențională a Tatiane Mititiuc împotriva Firmei Științifice de Producere „Inform Business-C” Societate cu Răspundere Limitată, cu privire la încasarea salariului restant și a penalităților de întârziere, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

/Semnătura/ Iulia Sîrcu

Judecătorii

/Semnătura/ Valentina Clevadi

/Semnătura/ Tamara Chișca-Doneva

/Semnătura/ Galina Stratulat

/Semnătura/ Vera Macinskaia

Copia corespunde originalului

Judecător:

Vera Macinskaia